

Grondgebondenheid? Het nieuwe quotum voor melkvee!

Netwerk GRONDig dankt de Kamerleden voor de uitnodiging om vandaag met elkaar te praten over de situatie in de melkveehouderij en de fosfaatrechten.

Symbolisch genoeg, in dit jaar van de Bodem, is grond een belangrijk thema. Kortweg gezegd is Netwerk GRONDig voor een grondgebonden melkveehouderij in de ruimste zin van het woord. Met ruimste zin bedoelen wij: het eerste gedeelte van onze inbreng gaat letterlijk over de *grond* onder koeienpoten – en mest-. Het tweede gedeelte gaat over de *grond* onder het beleid: wij missen een deugdelijke en transparante onderbouwing van het inmiddels befaamde ‘Fosfaatplafond’.

DEEL 1

Visie

Wij stellen dat grondgebonden melkveehouderij een toekomstbestendige manier van boeren is. Bij deze extensieve veeteelt is er feitelijk sprake van een kringloop, een balans op bedrijfsniveau waarbij de bodem centraal staat. De natuurlijke rijkdom van de bodem wordt gekoesterd en in stand gehouden, zodat met mest van het eigen bedrijf optimaal rendement wordt gehaald. Op deze manier bouwt de bodem ook aan de opbouw van het organische stof gehalte, dat belangrijk is voor de CO₂-binding uit de lucht. De input van kunstmest is aanzienlijk lager. Daarnaast is maatschappelijk draagvlak essentieel voor de melkveehouderij. De top drie daarvan is weidegang, grondgebondenheid en efficiënt omgaan met mineralen.

Grondgebonden melkveehouderij is een stip aan de horizon voor de hele sector. Het is een goed uitgangspunt om te borgen dat productie blijft plaatsvinden binnen de milieuraandoorwaarden.

Fosfaat discussie

Op dit moment wordt de fosfaatproblematiek sectoraal benaderd, terwijl een groot aantal melkbedrijven bewust heeft ingezet om op bedrijfsniveau de kringloop in balans te houden. Deze bedrijven investeerden letterlijk in grond en hebben geen fosfaatoverschot. Vanuit overheid en belangenorganisaties kwam een duidelijk signaal dat grondgebondenheid de juiste weg was. Bedrijven die zouden voorsorteren door grondloze groei zouden niet worden beloond voor dit anticiperend gedrag.

1 Fosfaatrechten toekennen op basis van dieraantallen is het voorstel van staatssecretaris Dijkzema in haar brief aan de Kamer op 2 juli 2015.

Standpunt Netwerk GRONDig: fosfaatrechten moeten onlosmakelijk verbonden zijn aan grond. Concreet: het aantal hectares dat de melkveehouder had op de peildatum is leidend voor toekenning fosfaatrechten.

Verzoek aan de Kamer: wij vragen u te pleiten voor fosfaatrechten die verbonden zijn met grond. Want het toekennen van fosfaatrechten op basis van dieraantallen belooft degenen die hebben geïnvesteerd in grondloze groei. Dit vinden wij getuigen van ondernemen met de rug naar de samenleving en het milieu. Grondgebonden melkveehouders zijn niet verantwoordelijk voor de overproductie van fosfaat. Het fosfaatbeleid moet zich richten op de veroorzakers.

2 Latente ruimte voor fosfaatproductie: er zijn melkveebedrijven met meer grond dan koeien. Deze latente ruimte hebben zij gereserveerd voor mogelijke uitbreiding in aantal koeien op hun bedrijf.

Verzoek aan de Kamer: wij vragen u zich hard te maken dat de latente ruimte van grondgebonden melkveehouders niet wordt afgenomen. Investerings in grond als duurzaamheidsuitgangspunt van deze ondernemers, komt anders wel erg duur te staan en wordt als onrechtvaardig beschouwd.

3 Generieke korting: is geen optie voor Netwerk GROND*ig*. Wij stellen dat de fosfaatproblematiek moet worden opgelost bij degenen die het hebben veroorzaakt. Wetgeving rondom fosfaat en nitraatproblematiek zijn bedoeld om milieudoelstellingen te behalen, derogatie te behouden en overbemesting te voorkomen. Het is dan ook opmerkelijk in de Kamerbrief van 2 juli dat bedrijven, die geen overschot hebben veroorzaakt, bij een generieke korting op moeten draaien voor intensieve bedrijven met een mestoverschot.

Verzoek aan de Kamer: Het woord generiek is niet meer van deze tijd: er zijn intensieve en extensieve melkveebedrijven. Beleid moet worden gericht op deze bestaande tweedeling. Generiek korten is alle bedrijven over een kam scheren. Dat is onnodig en remt draagvlak en duurzame grondgebonden ontwikkeling.

DEEL 2

Netwerk GROND*ig* mist *grond* onder het beleid: wij missen een deugdelijke en transparante onderbouwing van het inmiddels befaamde 'Fosfaatplafond'.

Eigenlijk gaat het om de kwaliteit van het oppervlaktewater dat wij moeten beschermen tegen onder meer teveel productie van fosfaat. Ooit in 2002 is er berekend dat de melkveehouderij niet meer dan 84,9 miljoen kilo fosfaat per jaar mocht produceren. Het fosfaatplafond. Elke kilo daarboven zou schade toebrengen aan het milieu (water). Dan zou je verwachten dat elke kilo eronder heil brengt voor de kwaliteit van het water.

Dat mist Netwerk GROND*ig* in de hele discussie: het gaat over miljoenen kilo's fosfaat. Het gaat helemaal niet meer over het oorspronkelijke doel: de waterkwaliteit.

Kamerleden, weet u of de jarenlange, strenge bemestingsfosfaatsnormen verbetering hebben gegeven van de waterkwaliteit? Wij komen er niet achter.

De landbouw wordt al jaren afgerekend op fosfaatemissies naar het water. Maar er zijn ook andere bronnen aan te wijzen voor de belasting van oppervlaktewateren met fosfaat. (rioolwaterzuivering, riooloverstorten, natuurlijke bronnen zoals kwelwater). Wie kan aangeven hoeveel fosfaat afkomstig is uit de verschillende bronnen? Wij komen er niet achter.

Netwerk GROND*ig* vindt het fosfaatbeleid en de voorgestelde maatregelen van fosfaatrechten eigenlijk voorbarig als er geen transparante onderbouwing en evaluatie is.

Als u als politici juiste afgewogen keuzes wil maken dan zal het beleid en haar onderbouwing open en transparant moeten zijn. Berekening en metingen dienen openbaar beschikbaar te zijn. De agrarische sector, politici, maatschappelijke organisaties en burgers hebben recht op een beleid dat voortkomt vanuit adviescommissies die zich baseren op onafhankelijk en actueel wetenschappelijk onderzoek waarin evaluaties en voortschrijdend inzicht zijn meegenomen.

Verzoek aan de Kamer: wij doen een beroep op u, zodat de onderbouwing van het fosfaatbeleid openbaar en bespreekbaar wordt en dat het vooral over WATERKWALITEIT gaat.

Namens Netwerk Grondig

Femke Wiersma
Foppe Nijboer
Hantsje Andela
Diana Saaman